

НОМЛАР

ЯШАРАЕТГАН ДҮНЕ

Мабодо йирик мартабалы арбобга ейлессаныз, дүнделдиги наизар солиш имконинди түгелди. Аммиен, иялгайсиз-күлпиди болжаада төртінде бузилмас ішчелікке мөхжуд. Четден көрсеткен киши жетте бозор иктисадын манзарасыда ҳам умумий тартиботтың күра олади.

Жашшы истеги ҳамиша усти-вор. Аммо ионсоннан хошишмай алвало тарбия, көнин имконидан келип чыкади. Социологтар таджиктер шуны күрсатады, яшаш шаронти кийин жойда эхтийж ҳам шунуга араша.

Үкүв базаге берилген имконидар.

Хозирги иктисадын кийинчиликтер ўшшар хәйттеда қандай кечимдөйдө? Уларнинг кайфият-

Санъатнинг сехрли олами

Халқимиз азалдан кўшиқсевар, юрак-юрагидан ўйин-кулгига мойин. Илгари машҳур доғизларининг пластинкаларини битта ёйга алмаштирилганни дам лоф эмас. Айницида кексларимиз халқ мумтоз кўшиқларини сел бўйиб тинглавашади. Шешаримиз эса кўпроқ эстрада кўй-кўшиқларига шинтёқланади. Насибаб Абдулаева, Муҳриддин Холиков, Юлдуз Усмонова, Фёдор Бойтоев, Шомақмуд Шорахмедов, Азим Муллахоновларининг концертларидаги томошабинлар кўплигига боис запга одам симмай кетаётганини даммага маълум.

«Яйла» воказ-чөлгө дастасининг муваффакиятдан сўнг бизда эстрада дастларни ёмиргардан кейнинг кўзиңоринек кўпайиб кетди. Бироқ улар кўйлётган аксарият кўшиқларининг бадий жиҳаддан номумкамлигини кишининг гашши тегади. Якнида Узбекистон радиоси орқали «Замонавий кўшиқчиларнида халқ оҳанглари ифодаси» мазмундаги бевосита мулокот ўказигандаги. Мулокот пайтида тинмай жиринглагни кўйикроқлару дўйдай ёғлигат саволлар халқимизнинг замонавий кўшиқчилариниң бутунги долати, унинг эртаги кунига бефарз эмаслигини яна бир карра исботлади. Нуарса бирга бир туткли бўйдю, Узбекистон телерадиокомпанияси хазинага мусиқа ёзим олиши бўлимининг бошлиги Азим ака МИРҲАБИБОВ билан замонавий кўшиқчилариниң бутунги кундаги долати, унинг олдида турган мўаммолар ҳақида сұхбат.

— Азим ака, милий мусиқаларни, жумладан эстрада жариннинг билимдомин сифатида айтинг-чи, ёзбек милий санъатида эстраданинг ўрини қандай?

— Аввало шунни алоҳидо таъкидлаб ўтмоқиманни, ҳо зирги кунда замонавий кўшиқчиларининг эстрада мусиқасида тури-туман йўналишлар кўпайиб кетди. Чунончи, уларни шартли равишда уч турга бўлиш мумкин: Ботир Зокиров бошлиг берган энъанавий милий эстрада ижорчилиги; ҳозирги пайтада эстрадага хос бўлган электр чол гулар жўрўлигига милий усулда кўйлаш (бу йўналиш мълевъ мавзонада синтезлашган ва бинонбари, усулий жиҳаддан том мълевъ мавзона эстрада жарин таълабларига жавоб бермайди), ва ниҳоят учинчи йўналиш, бу — таъқидлини. Яъни, Шарқ, кези келгандаги эса Гарб оҳангларини тўғридан-тўғри ўзбекчалартириши. Еки бошқача қилиб айтидиган бўлсан, тайёр оҳангларга ўзбекча сўзлардан мати тайёлраб кўйлаш. Бунга ҳозирги кунда кўпайиб кетган ўсмиллар гурухларини кўшиқ мусиқаси. Ўзбек мусиқаси олдиаги иотук ва камчимизни милий каттингиз низ. Б. Бойтоев, М. Холиков, Р. Комилловар икоди кишиштаги кўшиқчиларни халқ томонидан киэзигин каршиланни, тез омалашади бормонда. Дархикат, уларнинг ижорчилигида ҳам айрим Шарқ мусиқаси оҳангларни сезилиб турсада, лекин ўзбек музилларни томонидан ётироф этилмоқда.

— Ботир Зокиров номидаги кўрик-таним дақиқа қандай фикрдасиз! Сизнингча, у ўз олдига кўйиган мақсаддин эдо эта олоптими!

— Албетта, ушбу танлов ибтидоан киска сакт ичиде ўзбек эстрада кўшиқчиларнида порлаган бир неча юлдузни кашф этиб, улар учун санхана кенг ўйл очи, десам янгишмасам керак. Зоро, унинг мақсади, саҳий заминни

маънода ўткични деб баҳошаётпи. Ба бу жарабанинг ўз йўлига тушуб кетишига авқро ротасла, у барчанинг қалбига кирб боради. Умуман, тўй-хўшамлар, тури маросимларда пайтинг топиб мумтоз аънавий миллий ижорчиликни ривожлантириш керак деган фикрларни илгари суришти. Учинчи тоифа мутахассислари эса ҳар қандай эстрада мусиқасида ижорчилик борасидан гурухлар фололига эркинлик бериш керак, деб таъкидлашмоқда. Масаланинг энг мухим томони — ҳар қандай ҳолда ҳам синтезлашни дидини тарбиялаш бош мезон бўлиши керак. Масалан, юқорида ўсмилларнинг гурухлари ҳақида тұхтални ўзини тарбиялашни керак, мусиқасида олишаётганини кўриб бемхтиёб қолбинг кувоничга тўлади.

Ёшлар ўртасида мусиқа маданиятини, дидини шакллантириш учун килингатдан ишлар борасида шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш мумкини, ўзбекистон радиоси қўшиқ мусиқасида маданиятимизнинг кўзга кўринган намояндадари, таънили шоҳарлардан иборат бадин кенгаш иш олиб боряпти. У радио «Олтин фондинга қабул килинадиган кўшиқларни мұхокама қилиб, улар орасидан энг сараларини адолат билан ташлаб олади.

— «Олтин фонд» ҳақида ҳам қисқача тұхталаб ўтсангиз! У қачон ташкини этилган!

— «Олтин фонд»нинг мөхити шундун иборатки, биз бугун қабул киладиган кўшиқлар

деч муболагасиз айтиш мумкини, боксий туради. «Олтин фонд» 50-йилларда ташкил отган. Хозир ундан 30 мингатача кўшик ўрин олган. Унинг таркиби симфония ва опера ҳам бор. Фондда ўзек милий кўшиқчиларнинг дөврүгинга жаҳонга ёйган Мулла Тўйин Тошмуҳамедов, Мазмуржон Узоков, Жўрахон Сultonov, Айбар Хайдаров, Турғун Каримов, ака-ука Сўфиҳонов қаби ҳалқ севган ҳофизларининг ҳам ўз музилларин бор. Бу эса ўсмилларнинг энг сакланынг дидини ўтмаслештириб кўйди.

— Ёшлар ўртасида мусиқа маданиятини, дидин шакллантириш учун килингатдан ишлар керак!

— Бунинг учун биринчи нағатда амъонавий мусиқа сабогини мактабда бошланған синфлардан бошлиб дастурга киришни керак. Мактабларда мумтоз кўшиқлар, мусиқалар ўрин олган максус фонетикалар ташкил этиш поизим. Милий кўшиқчиларни мөхр-нұхабет ўтготишда ҳалқ маросимлери — тўй-хўшамлар, оммавий сайдиллар, байрам тантаналари жуда мухим ўрин тутади. Масалан, агар тўйда

мавжуд иштэйдод соҳибларини аниклаб, уларни шакллантириш санъат сарни етаклаш эди.

Айнича, шунни мумниятни ташкиллашни истардимки, ани шу кўрик-танимда шиширок этган сурхондарларни керак. Номозовини иккада ёнги усунни милий мусиқини имкониятларни ташкил этишни керак.

— Келингандаги мавжуд иштэйдод соҳибларни аниклаб, уларни шакллантириш санъат сарни етаклаш эди.

— Ёшлар ўртасида мусиқа маданиятини, дидин шакллантириш учун килингатдан ишлар керак!

— Бунинг учун биринчи нағатда амъонавий мусиқа сабогини мактабда бошланған синфлардан бошлиб дастурга киришни керак. Мактабларда мумтоз кўшиқлар, мусиқалар ўрин олган максус фонетикалар ташкил этиш поизим. Милий кўшиқчиларни мөхр-нұхабет ўтготишда ҳалқ маросимлери — тўй-хўшамлар, оммавий сайдиллар, байрам тантаналари жуда мухим ўрин тутади. Масалан, агар тўйда

мавжуд иштэйдод соҳибларни аниклаб, уларни шакллантириш санъат сарни етаклаш эди.

— Йишик мавжуд иштэйдод соҳибларни аниклаб, уларни шакллантириш санъат сарни етаклаш эди.

— Ёшлар ўртасида мусиқа маданиятини, дидин шакллантириш учун килингатдан ишлар керак!

— Бунинг учун биринчи нағатда амъонавий мусиқа сабогини мактабда бошланған синфлардан бошлиб дастурга киришни керак. Мактабларда мумтоз кўшиқлар, мусиқалар ўрин олган максус фонетикалар ташкил этиш поизим. Милий кўшиқчиларни мөхр-нұхабет ўтготишда ҳалқ маросимлери — тўй-хўшамлар, оммавий сайдиллар, байрам тантаналари жуда мухим ўрин тутади. Масалан, агар тўйда

мавжуд иштэйдод соҳибларни аниклаб, уларни шакллантириш санъат сарни етаклаш эди.

— Ёшлар ўртасида мусиқа маданиятини, дидин шакллантириш учун килингатдан ишлар керак!

— Бунинг учун биринчи нағатда амъонавий мусиқа сабогини мактабда бошланған синфлардан бошлиб дастурга киришни керак. Мактабларда мумтоз кўшиқлар, мусиқалар ўрин олган максус фонетикалар ташкил этиш поизим. Милий кўшиқчиларни мөхр-нұхабет ўтготишда ҳалқ маросимлери — тўй-хўшамлар, оммавий сайдиллар, байрам тантаналари жуда мухим ўрин тутади. Масалан, агар тўйда

мавжуд иштэйдод соҳибларни аниклаб, уларни шакллантириш санъат сарни етаклаш эди.

— Ёшлар ўртасида мусиқа маданиятини, дидин шакллантириш учун килингатдан ишлар керак!

— Бунинг учун биринчи нағатда амъонавий мусиқа сабогини мактабда бошланған синфлардан бошлиб дастурга киришни керак. Мактабларда мумтоз кўшиқлар, мусиқалар ўрин олган максус фонетикалар ташкил этиш поизим. Милий кўшиқчиларни мөхр-нұхабет ўтготишда ҳалқ маросимлери — тўй-хўшамлар, оммавий сайдиллар, байрам тантаналари жуда мухим ўрин тутади. Масалан, агар тўйда

мавжуд иштэйдод соҳибларни аниклаб, уларни шакллантириш санъат сарни етаклаш эди.

— Ёшлар ўртасида мусиқа маданиятини, дидин шакллантириш учун килингатдан ишлар керак!

— Бунинг учун биринчи нағатда амъонавий мусиқа сабогини мактабда бошланған синфлардан бошлиб дастурга киришни керак. Мактабларда мумтоз кўшиқлар, мусиқалар ўрин олган максус фонетикалар ташкил этиш поизим. Милий кўшиқчиларни мөхр-нұхабет ўтготишда ҳалқ маросимлери — тўй-хўшамлар, оммавий сайдиллар, байрам тантаналари жуда мухим ўрин тутади. Масалан, агар тўйда

мавжуд иштэйдод соҳибларни аниклаб, уларни шакллантириш санъат сарни етаклаш эди.

— Ёшлар ўртасида мусиқа маданиятини, дидин шакллантириш учун килингатдан ишлар керак!

— Бунинг учун биринчи нағатда амъонавий мусиқа сабогини мактабда бошланған синфлардан бошлиб дастурга киришни керак. Мактабларда мумтоз кўшиқлар, мусиқалар ўрин олган максус фонетикалар ташкил этиш поизим. Милий кўшиқчиларни мөхр-нұхабет ўтготишда ҳалқ маросимлери — тўй-хўшамлар, оммавий сайдиллар, байрам тантаналари жуда мухим ўрин тутади. Масалан, агар тўйда

мавжуд иштэйдод соҳибларни аниклаб, уларни шакллантириш санъат сарни етаклаш эди.

— Ёшлар ўртасида мусиқа маданиятини, дидин шакллантириш учун килингатдан ишлар керак!

— Бунинг учун биринчи нағатда амъонавий мусиқа сабогини мактабда бошланған синфлардан бошлиб дастурга киришни керак. Мактабларда мумтоз кўшиқлар, мусиқалар ўрин олган максус фонетикалар ташкил этиш поизим. Милий кўшиқчиларни мөхр-нұхабет ўтготишда ҳалқ маросимлери — тўй-хўшамлар, оммавий сайдиллар, байрам тантаналари жуда мухим ўрин тутади. Масалан, агар тўйда

мавжуд иштэйдод соҳибларни аниклаб, уларни шакллантириш санъат сарни етаклаш эди.

— Ёшлар ўртасида мусиқа маданиятини, дидин шакллантириш учун килингатдан ишлар керак!

— Бунинг учун биринчи нағатда амъонавий мусиқа сабогини мактабда бошланған синфлардан бошлиб дастурга киришни керак. Мактабларда мумтоз кўшиқлар, мусиқалар ўрин олган максус фонетикалар ташкил этиш поизим. Милий кўшиқчиларни мөхр-нұхабет ўтготишда ҳалқ маросимлери — тўй-хўшамлар, оммавий сайдиллар, байрам тантаналари жуда мухим ўрин тутади. Масалан, агар тўйда

мавжуд иштэйдод соҳибларни аниклаб, уларни шакллантириш санъат сарни етаклаш эди.

— Ёшлар ўртасида мусиқа маданиятини, дидин шакллантириш учун килингатдан ишлар керак!

— Бунинг учун биринчи нағатда амъонавий мусиқа сабогини мактабда бошланған синфлардан бошлиб дастурга киришни керак. Мактабларда мумтоз кўшиқлар, мусиқалар ўрин олган максус фонетикалар ташкил этиш поизим. Милий кўшиқчиларни мөхр-нұхабет ўтготишда ҳалқ маросимлери — тўй-хўшамлар, оммавий сайдиллар, байрам тантаналари жуда мухим ўрин тутади. Масалан, агар тўйда

мавжуд иштэйдод соҳибларни аниклаб, уларни шакллантириш санъат сарни етаклаш эди.

— Ёшлар ўртасида мусиқа маданиятини, дидин шакллантириш учун килингатдан ишлар керак!

— Бунинг учун биринчи нағатда амъонавий мусиқа сабогини мактабда бошланған синфлардан бошлиб дастурга киришни керак. Мактабларда мумтоз кўшиқлар, мусиқалар ўрин олган максус фонетикалар ташкил этиш поизим. Милий кўшиқчиларни мөхр-нұхабет ўтготишда ҳалқ маросимлери — тўй-хўшамлар, оммавий сайдиллар, байрам тантаналари жуда мухим ўрин тутади. Масалан, агар тўйда

мавжуд иштэйдод соҳибларни аниклаб, уларни шакллантириш санъат сарни етаклаш эди.

— Ёшлар ўртасида мусиқа маданиятини, дидин шакллантириш